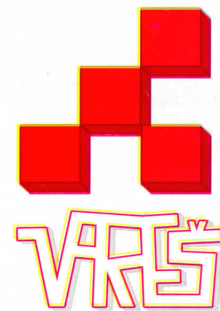

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA XV. • BROJ 180 • PROSINAC 2009.

*Čestit Božić
i sretna Nova godina!*

Cijena 1 KM • 4 Kn • Za inozemstvo 1 €

ISSN 1512-813X

9 771512 813006

Evo, već smo 180 mjeseci s vama, cijeljeni čitatelji, i ovim brojem "Bobovca" zaokružujemo 15 godina izlaska! Znakovito je da smo ga počeli izdavati u izgnanstvu, a u neslućenom se izgnanstvu našosmo i sada, o ovom golemom jubileju, no ipak neokrznuti. O čemu se, zapravo, radi?

Znamo da vam već mjesec dana duguje-mo neka objašnjenja, pa evo...

U počecima, uslijed ratnih i poratnih okolnosti, "Bobovac" se u Varešu moglo nabaviti samo u župnom uredu i odatle seže vaša navika da ga se kupuje 'iza mise'. Pa i kad smo ga počeli distribuirati na još sedam punktova, župni je ured do danas ostao vodeće prodajno mjesto.

No, nakon zaključenja prošlog broja, odnosno večer prije nego će "Bobovac" ranom zorom krenuti u tiskaru, u župnom uredu Vareš naš je glavni urednik imao nenadanu raspravu sa župnikom **fra Bonom Tomićem**. Prepričavati detalje razgovora, koji nije bio tajni ali se odigrao u četiri oka i bez svjedoka, čini se neprikladnim jer bi se moglo tumačiti kao jednostrano interpretiranje župnikovih riječi i stajališta. A župnik je propustio sâm to učiniti, uporno odbijajući ponudenu priliku da se oglasi u "Bobovcu". Stoga ni nama ne pada na pamet citirati njegove izjave, i još manje braniti se od njih. Tek, neizbježno je reći, suštinska je primjedba bila u tome da "Bobovac" (najblaže rečeno) ne ispunjava očekivanja trenutačnih crkvenih službenika u Varešu, odnosno da u njemu ima suradnika i tekstova koji nisu katolički ustrojani. Ako netko dosad nije to uvidio – mi nismo župni, niti samo na katolike ograničen list, nego list vareških Hrvata, iako naravno respektiramo katoličku pripadnost većine vareških Hrvata. Župnik je, međutim, upozorio da će "Bobovac" po izlasku novog broja dobiti još jednu šansu i, ne iskoristi li je, to će biti kraj gostoprimstva u župnom uredu. Kako nismo željeli ovisiti o ocjeni dvočlanog ocjenjivačkog suda u župnom uredu, u uredništvu smo promptno odlučili zamrznuti svoje odnose s tom institucijom dok se u ime nje slobodi medija pristupa na tako devijantan način. Dva dana kasnije župniku je otvoreno priopćena ta naša odluka – o povlačenju "Bobovca" iz župnog ureda – i on ju je prihvatio, a vama smo, kad je izišao novi broj (za mjesec studeni), to obznanili u vrpici (kako netko reče, od crnog flora) po dno treće stranice.

No, bez daljnijega se moglo, već u noći nakon razgovora sa župnikom, sročiti ovakvo objašnjenje. Ali tada bi ovaj naš profesionalni otklon prema Tomiću i *tomićima* –

IZMEĐU DVA BROJA

unatoč našoj senzibilnosti prema franjevačkom habitu – zasigurno izgledao kao brzopleta 'objava rata' i reagiranje u afektu (to u očima onih koji će ga i sada, pogrešno, ili čak zlonamjerno, tumačiti kao sukob našeg lista i Crkve). Dobro je da smo odlučili sačekati i progovoriti o ovome 'sabrane pameti', pogotovu zbog onoga što se dalje desilo i iz čega bi se onda zaključilo da snosimo posljedice nečega što smo sami izazvali. A desilo se to da je župnik sâm otišao korak dalje i naložio deložaciju lista (navodeći kao razlog to što je list samoodrživ!) iz kuće koja je izgrađena dobrotvornim sredstvima i upisana u župnu imovinu sa ciljem da se njome nastavi raspolagati u ime općeg dobra. Dakle, nije to osobni dar nijednome župniku, ali dobro... Izašli smo bez pogovora samo kako bismo sačuvali svoju neovisnost o bilo komu i bilo čemu. Imati ili nemati par četvornih metara svog prostora, ako je netko tako mislio, sigurno nije nešto što će dovesti u pitanje rad ili rejting "Bobovca". Uostalom, veći je dio svoga staža "Bobovac" proveo kao beskućnik, ali na drugoj strani srećom ima i onih koji naš rad vrednuju ponešto drugačije od župnika i koji to danas više ne bi dozvolili pa nas stoga odsad možete pronaći na novoj adresi (vidi u okviru!).

Također su u proteklom periodu do naše redakcije dospjela negodovanja i neki uznemirujući glasovi od strane župljana župe Vareš, pri čemu se od "Bobovca" očekivalo neku vrstu intervencije. No, mi ta pitanja nismo željeli delegirati, barem ne prije nego župljani iskoriste svoju legitimnu mogućnost pa putem župnoga vijeća izravno iznesu svoje primjedbe radu župnoga ureda. Podsjećamo da je župnik u intervjuu za listopadski broj "Bobovca" iskazao sprem-

nost da sasluša i pomogne. A župljani imaju raznih pitanja. Pred nas su iznosili, primjere, prigovor zašto se "Svjetlo riječi" (časopis, kalendari i sve ostalo iz te nakladničke kuće) u slobodnoj prodaji sada može nabaviti jedino u knjižari "Terzić"? No, zašto bismo mi u "Bobovcu" (pogotovu kad smo i sami postali suočeni s ekskomunikacijom) posredovali oko distribucije "Svjetla riječi"? To je časopis iza kog stoji franjevačka provincija Bosna Srebrena i u čijem kreiranju sudjeluju svećenici koji su istodobno članovi Uprave Provincije. Oni bi trebali biti pozvani i nadležni vratiti proglašeno "Svjetlo riječi" u župni ured, ali ako oni to dosad nisu ni pokušali, onda to govori neke stvari o stanju odnosa unutar Provincije.

Bolje upućenima je jasno da je "Bobovac", zapravo, samo upao u niz ničim izazvanih i isključivih poteza od strane župnih svećenika – dvojice stričevića, koji ne prestaju zapanjivati. Naime, nije se stalo na odstranjivanje "Svjetla riječi", a zatim i "Bobovca" iz župnog ureda: slučajno smo, ali posve pouzdano, doznali da je izvršeno selektiranje (po kojoj stručnoj osnovi?) i izbacivanje nepotrebnih(!) knjiga iz župne knjižnice, mukotrpno stvarane u prvo vrijeme iza rata! Tužno je i nepojmljivo kamo su (i kakve) knjige bačene prilikom te 'čistke', ali preko toga zasad prelazimo tek jednom rečenicom.

Definitivno nismo planirali ovim okruniti svoju obljeticu, nadasve još u vrijeme Adventa i pripreve za Božić, no drugačije očito nije moglo...

Ovaj broj, međutim, s dubokom počasti posvećujemo jednom drugom svećeniku – velikanu, do smrti odanom knjizi i knjižnici, jednome od najuglednijih i najznačajnijih franjevacu u proteklom stoljeću, **prof. dr. fra Ignaciju Gavranu**, rodom Varešaninu, koji je preminuo u Visokom 24. studenoga 2009. u 96. godini života. Pronađosmo ujedno njegovo pismo što smo ga objavili u kolovozu 2006., prije ravno 40 brojeva. Napisao je tada:

"Ovo je prilika da Vam izrazim svoje priznanje na dobru uređivanju. Svaki put kad primim 'Bobovac', pročitam ga sa zanimanjem gotovo u cijelosti..."

Pokoj mu vječni!

B

Ured lista "Bobovac" odsad se nalazi u ulici Zvijezda, broj 25 (u zgradi uprave bivšega GP "Bobovac") na katu, treća vrata lijevo. Hvala na darivanju i dobrodošlici iskazanoj od strane uposlenika u zgradi! Hvala i drugima koji su nam u međuvremenu besplatno nudili uredski prostor!

IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA VAREŠ

KRŠTENI Paul Dužnović (Tomice i Helene)

VJENČANI Tomica Dužnović i Helena Grabovac.

UMRLI Ana Jarčević rođ. Šimić (1937.), Radislav Marijančević (1937.), Mato Pavlič (1943.), Stanislav Kokor (1935.), Tomislav Brđanović (1938.), Marko Šokić (1948.), Jozo Kajić (1939.).

Donacije za "Bobovac"

Julijana Jarčević iz Vareša – 20 KM,

obitelj Juroš iz Münchena – 30 KM,

M. P. iz Vareša – 20 KM,

Marica i Mijo Lekić iz Vareša – 50 KM.

dr. Mijo Matošević iz Njemačke – 200 €.

Iskrena hvala svima!

Fotografija na naslovnici: M. Marijanović

Sjednica Općinskog vijeća

Općinsko vijeće Vareš 12. studenoga 2009. godine održalo je 12. sjednicu. Glavna od ukupno devet točaka dnevnoga reda odnosila se na "izmjene i dopune" općinskog proračuna koji je, kako smo već pisali, u prvoj polovici godine zabilježio osjetan pad prihoda – ali rebalans ipak nije usvojen. Razmatrane su i dvije, građanima važnije teme: informacija o predloženim i odobrenim projektima kapitalnih ulaganja kantonalne Vlade za 2009., te informacija o stanju lokalne i regionalne putne mreže na području općine Vareš, ali unatoč informacijama koje u radijskom prijenosu sjednice čuju, građanima ostaje samo ono što vide – a to su loše ceste.

Ivanković u trima antologijama

U povodu 800. obljetnice osnutka Franjevačkog reda izdavačka kuća "Alfa" iz Zagreba objavila je antologiju hrvatskog pjesništva posvećenog sv. Franji. Autori izbora, **Vladimir Lončarević**, **Božidar Petrač** i **Nevenka Videk**, knjigu su naslovili "Hvaljen budi, Gospodine moj". Podnaslov knjige je "Sveti Franjo u hrvatskom pjesništvu". Uvrštena je i pjesma našeg književnika **Željka Ivankovića** "Molitva sv. Franje".

Izdavači "EPH" i "Liber" iz Zagreba objavili su "Antologiju nove bosanskohercegovačke pripovijetke" (ovo je ujedno podnaslov). Autori izbora su **Enver Kazaz** i **Ivan Lovrenović**, naslov antologije je "Rat i priče iz cijelog svijeta". U antologiji su predstavljena 23 autora najmlađeg i srednjeg naraštaja bh. pisaca. Antologija počinje Ivankovićem i njegovom pričom "Čovjek koji je odlazio u maglu".

"Udruženje književnika Srpske" objavilo je izbor poezije i proze posvećen 20. obljetnici smrti **Danila Kiša**. Autor izbora je **Milenko Stojičić**. Naslov izbora "Kiš, uobličjenja". Ivanković je zastupljen pjesmom "Notre-dame".

Samardžićev uspjeh u Fojnici

Na 25. jubilarnim književnim susretima "Zija Dizdarević" što su održani u Fojnici od 19. do 21. studenog, između ostalih događanja, izvršeno je proglašenje laureata natječaja za najbolju priču.

Na natječaj je pristiglo 167 priča. Žiri u sastavu **Željko Ivanković**, **Bisera Alikadić** i **Enver Kazaz** dodijelio je prvu nagradu priči "Trampa – Trampa" sarajevske autorice **Lamije Begagić**, drugu priči "Povratak među zvijezde" **Lejle Kalamujić**, također Sarajke, i treću "Svjedci za Alfonsa Berbera" Mostarca **Elvedina Nezirovića**, a otkupljena je i priča "Obojene riječi" našeg **Adisa Samardžića**.

"Večer sjećanja", drugi put

Obljetnica pada Vareša, kao i uvijek prigodno je obilježena 2. studenoga, o čemu smo izvijestili u prošlom broju, ali je ove godine upriličena i ponovljena "večer sjećanja na poginule branitelje i civilne žrtve", u velikoj crkvi 22. studenoga. Organizatori su bili župni ured Vareš i Udruga obitelji poginulih i nestalih branitelja Podružnica Vareš, uz potporu djelatnikâ Radija "Bobovac". Iznova su pročitana imena poginulih, izvedeno je nekoliko recitacija, par pjesama i jedan dramski komad. Prisutnima se po završetku programa pozdravnim riječima obratila **Maja Pećnik-Foretić**, zamjenica hrvatskog veleposlanika u BiH.

"Mješoviti brak u doba recesije"

Dramski studio Javne ustanove "Centar za kulturu Kakanj" dana 19. studenog izveo je u Varešu predstavu pod nazivom "Mješoviti brak u doba recesije" producenta **Izudina Fejzovića**. Predstava je izvedena na skromnoj pozornici u velikoj općinskoj dvorani, što je i moglo proći jer scenografija nije bila zahtjevnja. Najavljena kao urnebesna komedija, predstava je zbog lascivnog i

Mirnes se uspješno prerušio u Miru

na momente šovinističkog dijaloga, službeno ipak propisala starosnu dob onih koji joj mogu nazočiti. Publike u Varešu nije nedostajalo, a glumci **Emerin Ahmetašević** (kao Sejo) i **Mirnes Kubat** (kao Mira) pobrali su zaslužene ovacije, posebno ovaj drugi za sjajno iznesenu žensku ulogu, kako glasom tako i stasom.

B

ISPUNJENI ZAVJET

Mijo i Marica Lekić

Ponad raskrižja u selu Tisovci odnedavno se nalazi novo raspelo. Postavljeno je zavjetom **Marice Lekić** (uz potporu njezina supruga **Mije**), koja se oporavila od teškog infarkta i time se, kako je kazala, odlučila odužiti iskazanoj Božjoj milosti. Njezin je neizvjesni oporavak trajao nekoliko godina, ali je sve vrijeme živjela za dan kad će podići križ i stati pod njim, s kog se tekstom na lijevanoj ploči poziva prolaznike da učine isto. Raspelo je izradio posljednji vareški livac Jozo Ravlija, a postolje je pripravljeno akcijom mještana. Dana 4. listopada 2009. nakon mise u filijalnoj crkvi na Pržićima obavljen je blagoslov križa.

S. P.

Naš poznati glumac **Boro Stjepanović** dao je intervju sarajevskom listu "Dnevni avaz" 21. studenoga 2009. U svojim odgovorima na pitanja novinarkе **Anile Gajević**, Stjepanović progovara činjenicama iz kojih je razvidno o kakvome je glumačkom autoritetu i bosanskom patriotu riječ, što nama koji s njime dijelimo rodno mjesto itekako imponira i predstavlja povod da prenesemo najznačajnije dijelove iz tog intervjua.

Sarajevski dnevnik ovako predstavlja Boru Stjepanovića:

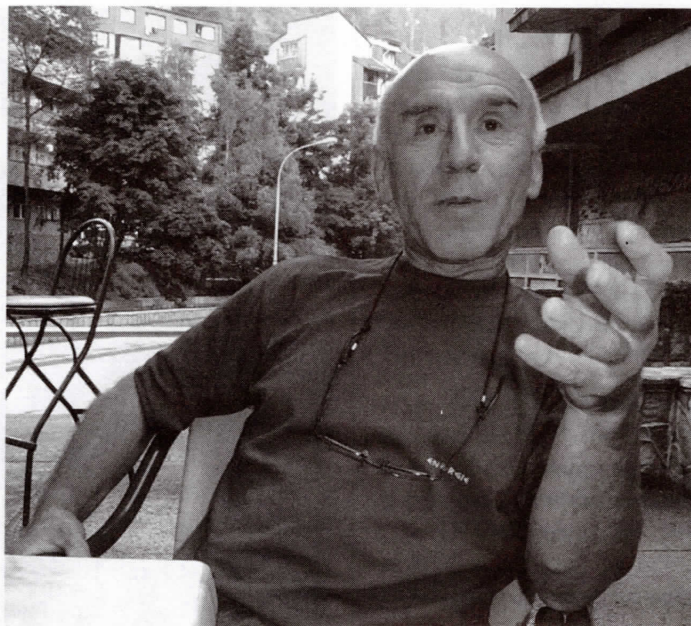
"On je stvorio sarajevsku školu glume i zaslužan je za uspjehe četiri generacije bh. glumaca. On je osnivač, profesor i nekadašnji dekan Akademije scenskih umjetnosti i on je jedan od najvećih glumaca s južnoslavenskih prostora.

Boro Stjepanović, rođeni Varešak, dugogodišnji stanovnik Sarajeva, danas profesor na Fakultetu dramskih umjetnosti na Cetinju, gdje i živi, ovih dana boravi u našem glavnom gradu na snimanju serije *Lud, zbuđen, normalan*. Dogovara i obnavljanje kultne *Audicije*, koja će biti izvedena nakon 25 godina."

Prolazeći kroz intervju, prvo nailazimo na ovaj zanimljivi dio o nacionalnom identitetu.

"Ja ne znam šta je nacionalni identitet, jer to nije jedini identitet. Ne znam zašto meni čestitaju vjerske praznike kad se ja ne osjećam kao neko kome treba čestitati Božić. Jednom je novinarka u *Danima* ili *Slobodnoj Bosni* u uvodniku napisala kako sam ja jedan od rijetkih koji umije da osudi zločine u vlastitom narodu, pri tome me svrstavši u nekakav narod za koji ona tako misli. Ja pripadam Bosancima. Budala je taj koji misli da sam ja ovo ili ono zato što on tako misli. To je bezobrazno. Ja sam se ovdje na Grbavici izderao na čovjeka koji me pitao za nacionalnost. Ja kažem: ništa, a on me pogleda u strahu.

Kažem mu da se na mene vrši pritisak da budem neka nacija. Ja sam Bosanac i ako se mogu uklopiti u uvodnik koji je ta djevojka napravila, onda sam

Boro Stjepanović (za boravka u Varešu 2005.)

"Ja pripadam Bosancima"

Priredio **M. Marijanović**

ja neko ko osuđuje zločine svih naroda u Bosni jer su oni svi moji, a ne jedan, u koji me ona svrstava. Kakve ja veze imam s Karadžićem, Srbima ili pravoslavicima? Kažu, zar ti nije bio otac Srbin, ja kažem nije, bio je komunista, a djed mi je bio antihrist, bezbožnik, koji samo što nije propio svo imanje. Zašto bih bio ono što mi je bio pradjed. Po američkom principu ja danas mogu da budem musliman, sutra budista, prekosutra katolik.

Šta znači kad ja na Wikipediji pročitam da je Boro Stjepanović poznati srpski glumac? Šta to znači za moju glumu? Ja sam više bosanski, hrvatski, muslimanski nego srpski. Ni-

sam ničiji. Ja sam čovjek po svome imenu i prezimenu, a ne po vjeri ili naciji (...)"

Sljedeća dva pitanja i odgovore na njih prenosimo integralno:

Novinarka: Izjavili ste jednom i da se ne osjećate dobro u BiH. Zbog čega?

"Kako mogu da se osjećam dobro tamo gdje je ubijeno toliko ljudi i gdje okolo mene šeta po kvadratnom metru najveći broj ubica. Ja sam užasno nesrećan što pripadam jednom narodu, jednoj zemlji, u kojoj je, osim Ruande, ubijeno najviše ljudi. Ko ih je ubio? Mi međusobno. Ja se ne osjećam dobro ni u Srbiji, ni u Hrvatskoj, ni u

Crnoj Gori. Ja nastojim da živim i pokušavam da se uskladam sa nekim svojim principima, a ne slušam šta će mi reći patrijarh ili reisu-l-ulema. Ja kad vidim da je u Crnoj Gori institucija od najvećeg povjerenja Srpska pravoslavna crkva, naježim se. Halo, komšija, pa da li je moguće da kod tebe najveći autoritet ima Amfilohije Radović ili ovaj Pavle što je sad umro. Da li si ti njih ikad čuo ili poslušao? To nije tačno. Hoćete da Vam ispričam jednu priču?"

Ispričajte.

"Kad sam bio u Beogradu, 1992. ili 1993. kad nisam igrao dugo i kolege me zamole da igram, jer kažu, ko zna kad ćeš se ti vratiti u Sarajevo. I ja uđem u jednu predstavu i gostujemo u Baru sa tom predstavom. Vraćamo se iz Bara avionom i izlazimo u Beogradu na aerodrom. Idemo onim hodnicima kad neko me vuče za rukav otpozada. Ja pogledam, ono neki čovječuljak, meni do pasa. Kaže on meni da ja njega ne znam, ali da je bio komunalni inspektor u Varešu kod mog oca. Ja ga pitam gdje je sad, a on kaže da je u Ilijašu. A Ilijaš je pod komandom Srba. I pitam ga ja: šta radiš? Kaže on meni: ubijamo Turke. Ja ga pitam: jesu to došli neki Turci iz Turske ili su to ovi naši komšije, prijatelji, rođaci?"

Kaže on, dobro, to su naši, ali su Turci. I ja ga pitam: zašto to radite? A on meni kaže: čuj, zašto to radimo? On vidi da nije našao čovjeka s kojim bi mogao da podijeli tu priču i isprazni mu se oko i uplaši se, pa kaže: ne znam. Priče razne priča ovaj narod, a da ne zna zašto ih priča. A priča ih jer ga je Bog dao da bude dobar. Ali ne zna svaki čovjek kako da bude dobar. I onda dođe jedan psihijatar ili doktor nauka i kaže mu da treba ubijati druge ljude. I ne zna čovjek da to ne treba, rekao mu doktor književnosti, psihijatar i biološičarka Biljana Plavšić da on treba da ubija. Devedeset devet posto ljudi ovdje nije znalo šta radi, nego mu tako rečeno. Neka mi se ne prave danas da su znali, jer nisu znali i neka se stide kao što se ja stidim od prvog dana rata."

B

**CVJEČARNA
PALMA
VAREŠ**

vl. Snježana Tomić tel. 032/ 843-465
843-321
mob. 061/ 793-032

PRIJEVOZ U ZEMLJI I INOZEMSTVU

svježe cvijeće • buketi • vjenčani buketi • aranžmani
lončanice • vijenci • pogrebna oprema i usluge

Obnovljen rad folklora

Ana Šurkić

U želji da u ambijentu "Male škole" omogućuje bavljenje korisnim aktivnostima i učine ih dostupnima vareškoj djeci čiji roditelji čeznu za kulturno-edukativnim sadržajima, školske sestre franjevke ostvarile su suradnju s Mladenom Bošnjakom, svojedobno vođom folklorne sekcije pri HKD "Napredak" Vareš i oživjele ovu aktivnost ili, bolje rečeno, tradiciju koja je bila zamrla.

Trenutno, svakog utorka navečer, više od 70-ero djece uzrasta od 5 do 15 godina uz Mladenovo vodstvo pokušavaju naučiti prve korake hrvatskih folklornih igara. Lijepo je vidjeti njihova rumena lica i uporne nožice koje se jako trude uhvatiti ritam. Istina je da to nekima ide bolje, nekima lošije, ali nitko ne posustaje niti odustaje. Prvenstveni je cilj da djeca nauče osnovne korake i da se probaju uskladiti, premda uz tako veliki broj njih to i nije lako postići. Ali, kao što kažu, "na mladima ostaje svijet". Baš zato je veoma važno da se folklor uči i prakticira od mladih nogu.

Također je važno sačuvati varešku hrvatsku tradiciju i kulturu koja je možda u opasnosti ukoliko se mladi ne budu poučavali nekadašnjim običajima. Zbog toga smo jako zahvalni što je nakon duljeg vremena Vareš ponovno dobio svoju folklornu sekciju, a časnim sestrama, Mladenu i našim folklorašima želimo uspješan rad.

[3]

Za folklor vlada veliko zanimanje

Vareški karatisti

Bijelim kimonom protiv sivila

U razdoblju od godinu dana, otkako je osnovan, karate klub "Vareš" sudjelovao je u osam natjecanja na međugradskoj i na federalnoj razini, a njegovi članovi osvojili su 43 medalje

Priredio M. M.

Na inicijativu skupine građana, mahom roditelja djece uzrasta do 15 godina, te uz potporu upravnih struktura osnovne škole "Vareš Majdan", prošle je godine najprije započela s radom karate sekcija, a onda je, s porastom interesiranja, ubrzo došlo do osnivanja karate kluba "Vareš". Voditeljica kluba je Mirsada Operta, koja je nositeljica crnoga pojasa, a posjeduje i trenersku licencu. Osvojila je razna priznanja na području bivše Jugoslavije, te pored bogatoga iskustva u ovoj vještini, krasi je i majčinski odnos i izvršna sposobnost prenošenja znanja na najmlađe.

U početku je karate klub okupljao samo učenike majdanske škole, no do sada je djelovanje podignuto na općinsku razinu i dva puta tjedno održavaju se treninzi u Mješovitoj srednjoj školi "Nordbat 2". Klub su značajno podržali vareški biciklisti odnosno članovi tima "Tour 2 Vareš" iz Nizozemske donirajući zaštitnu opremu, bez koje sudjelovanje članova kluba na natjecanjima ne bi bilo moguće. No, podršku karate klubu osigurava i Općina Vareš, na čelu s na-

čelnikom Hamdom Fatićem, nerijetko osiguravajući prijevoz na natjecanja.

Karate klub već ima pedesetak članova, a treninzi su terminima prilagođeni i učenicima koji dolaze sa sela i ovise o autobusnom prijevozu. Budući da karate klub vodi žena, to se ova borilačka vještina učinila privlačnom i za mnogobrojne djevojčice pa je po tome vareški karate klub postao specifičan u odnosu na druge sredine gdje se karate smatra "muškim" sportom.

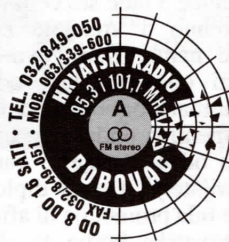
Treba naglasiti da su sudjelovanje na sportskim natjecanjima, posjete drugim klubovima, prezentacije i polaganja za pojaseve dosad financirali isključivo članovi kluba, odnosno njihovi roditelji. Smatrajući i dokazujući da su uspješno afirmirali ovaj sport, a ujedno i svoj grad, članovi karate kluba ovim putem apeliraju na sve vareške ljude koji imaju afiniteta i razumijevanja za sport da, bez obzira na to gdje žive, vlastitim priložom i u granicama svojih mogućnosti pomognu djelovanje karate kluba na putu k novim uspjesima.

[3]

**KNJIŽARA
TERZIĆ**

VAREŠ, Put mira 4
mob. 061 791 133

♦ školski pribor ♦ blokovska roba
♦ uredski materijal ♦ darovni program

**KVALITETA
KOJA SE
ČUJE!**
VAREŠ

e-mail: radiobobovac@hotmail.com

Poštovani gospodine Vidoševiću, koji su, po Vama, najveći izazovi koji stoje pred hrvatskim predsjednikom u narednome mandatu?

— Živimo u zemlji čiji je vanjski dug došao na razinu BDP-a. Hrvatska, kada bi ostvarivala stopu ekonomskog rasta od 7 posto, što do sada na žalost nije nikada uspjela, mogla bi tek pokriti kamate po vanjskom dugu. Ukoliko ne dođe do gospodarskog rasta, hrvatski će se vanjski dug povećati za daljnjih 4 milijarde eura, samo na osnovi kamata bez novog zaduživanja. Osim što je uteg generacijama koje slijede iza nas, taj dug nas sputava i čini nas neslobodnima, vodi nas u ekonomsko ropstvo. Ako organiziranim radom ne krenemo u gospodarski oporavak zemlje vjerovnici će nam upravljati zemljom, a mi ćemo biti dužnički robovi. Hrvatska treba što prije zaokret u gospodarskoj politici, a za taj zaokret ključna je upravo uloga predsjednika države. Strukturna kriza u kojoj se nalazi hrvatsko gospodarstvo predsjedniku države nameće zadatak da upravo on, koji je i prema Ustavu odgovoran za funkcioniranje vlasti, bude osoba koja će preuzeti odgovornost za izvođenje zemlje iz ekonomske krize. Osoba koja ne shvaća dubinu ekonomskih problema na položaju predsjednika države neće biti sposobna niti koristiti se instrumentima koje predsjednik ima, od sazivanja Vladinih tematskih sjednica do onih vrlo specifičnih, kao što su diplomatska služba, obavještajni ili vojni sustav. Ono za što ću se kao predsjednik države osobno zalagati bit će stvaranje društva jednakih mogućnosti, te uspostava kultura rada umjesto kultura raspodjele i na toj podlozi pobijediti nemani — korupciju i kriminal.

Referirajući se na Vašu glavnu tezu u kampanji, pitam Vas: koliko hrvatski predsjednik zaista može utjecati na poboljšanje stanja u gospodarstvu, s obzirom na ovlasti koje ima, i kako?

— Poslije francuskog predsjednika Sarkozyja, najveće ovlasti među predsjednicima u Europi ima hrvatski predsjednik. Njegove ovlasti su velike i dovoljne za ono što je potrebno Hrvatskoj danas. Prije svega predsjednik Republike je odgovoran za funkcioniranje državne vlasti, što znači da on mora biti od-

NADAN VIDOŠEVIĆ, nezavisni kandidat za predsjednika RH

Urednik "Bobovca" u razgovoru s gosp. Vidoševićem

PUT OPSTANKA JE EKONOMSKI PROSPERITET

Gospodin Nadan Vidošević jedan je od (nezavisnih) kandidata za predsjednika Republike Hrvatske na izborima što će se održati 27. prosinca ove godine. Njegov je glavni adut iskustvo u gospodarskoj diplomaciji, temeljeno na uspješnoj karijeri u ekonomiji i dugogodišnjem liderstvu u Hrvatskoj gospodarskoj komori, a akcent je njegove predizborne kampanje upravo na tome da treći hrvatski predsjednik mora spasiti hrvatsko gospodarstvo — nakon što je prvi izborio slobodu i državu, a drugi za izlazak iz međunarodne izolacije. No, nas će svakako zanimati i Vidoševićovo viđenje odnosa s Bosnom i Hercegovinom, kao i njegova vizija o tome kako poboljšati položaj Hrvata u BiH.

— Razgovarao Mladenko Marijanović —

govoran tamo gdje je državna vlast ugrožena. A ona je sad ugrožena na ekonomskom planu. Hrvatska u ovom trenutku nije u stanju financirati niti vlastite kamate po kreditima. To govori o dubini krize i opasnosti koja prijeti našoj zemlji. Također, predsjednik Republike može u tehničkom smislu predlagati sazivanje tematske sjednice Vlade što će biti očito potrebno u vremenu koje je pred nama. Kad govorimo o ulozi obavještajnog, odnosno diplomatskog sustava u prošlim vremenima onda je to bila obrana od unutarnjeg i vanjskog neprijatelja, a uloga diplomacije je bila promocija ili afirmacija hrvatske borbe za slobodu prema svijetu u ratnoj fazi. U mandatu predsjednika Mesića

to je bila potreba da Hrvatska izađe iz političke izolacije i da se nađe u krugu zemalja nestalnih članica Vijeća sigurnosti. Svaki predsjednik treba poznavati ustav i svoje ovlasti te je odgovoran za funkcioniranje države. U ovom trenutku segment države koji ne funkcionira je upravo gospodarstvo. Kao predsjednik prva stvar koju bih napravio je s premijerkom i guvernerom HNB-a inicirao sastanak oko temeljnih ekonomskih tema, a sve uz asistenciju predsjednika parlamenta, Vrhovnog i Ustavnog suda. Zatim bih potaknuo kreiranje pretpostavke nove ekonomske politike u Hrvatskoj. Ekonomske politike koja će nalaziti ishodište u nacionalnoj strategiji na kojoj moraju raditi, pored nave-

denih i akademska zajednica, socijalni partneri, ali i svi drugi dijelovi hrvatskog društva. Ta strategija mora biti kratka i jasna svakom građaninu, pastiru na Velebitu, rataru u Slavoniji, ribaru na Jadranu, studentu, profesoru..., dakle svakome. Želim potaknuti referendum na kom bi se građani izjasnili kakvu Hrvatsku žele imati i to bi bila obveza za sve nas na vlasti. Na referendumu 1991. građani su rekli da žele samostalnu Hrvatsku, a sada trebaju kazati u kakvoj Hrvatskoj žele živjeti. Pokrenut ću hrvatsku diplomaciju putem traženja novih tržišta za hrvatski proizvod i uslugu na globalnom tržištu. Pokrenut ću obavještajni sustav u pravcu potpore gospodarskoj diplomaciji, a na domaćem tržištu potpore obrani regularnih uvjeta na njemu. Siva ekonomija te tokovi novca nadzirani od kriminala veliki su izazov i mora ih se nadzirati da bi ih se moglo pobijediti. Modernizacija oružanih snaga znači izravnu potporu gospodarstvu, a članstvo u NATO-u otvara nove tržišne perspektive hrvatskom proizvodu i usluzi. Posebna uloga oružanih snaga svakako je i potpora znanstvenom i tehnološkom napretku, koji se onda lako može primijeniti u realnom gospodarstvu. Sve ovo ima za cilj stvaranje novih radnih mjesta i bolji društveni standard svih građana.

Vi ste svoje odnose s regijom i svoj rejting unutar nje, tada s pozicije predsjednika Hrvatske gospodarske komore, počeli graditi već po prestanku rata. U tom smislu posebno je zanimljiv Vaš prvi dolazak u Sarajevo. Možete li za naše čitatelje reći malo više o tome?

— Kao predsjednik Hrvatske gospodarske komore 1996. bio sam na čelu gospodarske delegacije od stotinjak ljudi koja je zrakoplovom *Croatia Airlinesa* putovala iz Hrvatske za Sarajevo. Bio je to prvi hrvatski zrakoplov koji se spustio u Sarajevo nakon rata u BiH, unatoč tome što nas je francuska kontrola leta dva sata držala u zraku i tjerala nas da se vratimo za Split. Uzet ću si slobodu kazati — nisam dopustio da se to dogodi. Sletjeli smo tada u Sarajevo i 'slomili' podjelu BiH, što je bio početak političkih odnosa koji su doveli do toga da danas imamo 3 milijarde dolara međusobne razmjene s BiH. Stvorili smo

OBAVIJEST

Dana 27. prosinca 2009. godine održat će se izbori za predsjednika Republike Hrvatske. Građani Vareša koji imaju hrvatsko državljanstvo, čime su sukladno Ustavu Republike Hrvatske stekli i pravo glasa na izborima, imat će otvoreno biralište u Hrvatskom domu (bivša "Soca") i moći će pristupiti glasovanju uz odgovarajući dokument kojim dokazuju državljanstvo, bez ikakvih prethodnih radnji po pitanju registracije. Varešani koji su hrvatski državljani s mjestom prebivališta izvan Vareša, a koji će se na dan izbora zateći u Varešu (u božićnom posjetu rodbini i sl.) moći će također obaviti svoju građansku dužnost ukoliko su prethodno obavili registraciju za biračko mjesto u Varešu, što se moglo učiniti do 12. prosinca 2009.

jedinstveni ekonomski prostor i time postigli najveći napredak za Hrvate u BiH. A danas u Hrvatskoj ne bi bilo stotine tisuća radnih mjesta da nema suradnje s BiH. Istu smo stvar ponovili 1999. na Kosovu, a 2000. godine smo pružili ruku mira Beogradu – prije politike, i uz strah od politike!

Hrvati u BiH većim su dijelom i dandanas podozrivi kada se u nekoj kampanji, umjesto o njihovim političkim pravima, govori da je zapravo ekonomija ono čega se živi! Kakvim Vi cijenite položaj Hrvata u BiH i kakav bi bio Vaš politički kurs prema Vašim sunarodnjacima ovdje?

– Moji stavovi oko odnosa Hrvatske i BiH su vrlo jasni, a u tom kontekstu i moj odnos prema Hrvatima u BiH, ali i ostalim hrvatskim građanima u BiH. Moj narod ima privilegij da ima dvije domovine i dva glavna grada, Zagreb i Sarajevo. Prosperitet i jedne i druge države znači prosperitet mog naroda. Hrvatski narod u BiH kao konstitutivni narod mora kroz svoje autentične predstavnike izgrađivati pozicije hrvatskog naroda u BiH, da bi se kroz njegov uspjeh, ali i uspjeh druga dva naroda, gradila bolja Bosna i Hercegovina za sve. Hrvatska će uvijek biti iskren i pouzdan partner BiH, pogotovo sada kada jedna i druga zemlja moraju i žele ići europskim putem.

Mi se u našem lokalnom listu – a, dopustite mi malu digresiju, imamo Vas za sugovornika u ovom broju kojim

zaokružujemo 15 godina izlazenja – bavimo isključivo vareškim temama i upravo je naš grad svjedočanstvo da sva druga prava bez mogućnosti rada i egzistencije praktički ne znače ništa.

Kakvo mjesto u Vašoj predsjedničkoj viziji ima jedna ovako mala sredina koja je na izdisaju i u kojoj Hrvati, odlazeći u ekonomsku migraciju, ostavljaju za sobom stoljetne civilizacijske, kulturološke i nacionalne stečevine?

– Sama činjenica da me ovo pitate govori mi da sam bio u pravu kada sam se kandidirao za predsjednika Republike. Naime, često me optužuju da u mojoj kampanji govorim previše kao gospodarstvenik, a premalo kao političar, što upućuje na to da još uvijek u velikom dijelu javnosti u Hrvatskoj, ali i BiH, ne postoji svijest da je gospodarstvo uvijek, a pogotovo danas, temelj vođenja politike i na drugim područjima društvenog života. Kako ste Vi rekli, nema očuvanja tradicijskih vrijednosti kulture jednog naroda ako on ekonomski ne može opstati na jednom prostoru. Ukupni prosperitet jedinstvenog ekonomskog prostora BiH i Hrvatske temeljni je preduvjet boljem životu građana dviju država, a i put opstanka vareških Hrvata na njihovim tisućljetnim ognjištima.

Hvala Vam u ime naših čitatelja, a moram to naglasiti – i čitateljica, na odvojenom vremenu i na razgovoru za naš list!

– Hvala Vama.

(PRENEŠENO IZ ČASOPISA "BUJŠTINA")

S roditeljima nakon pobjede u Buzetu

Mlada pjevačica Ela Mijatović

Nakon Matea Ravlije, natjecatelja i finalista u "Super talentu" Nove TV, u prilici smo predstaviti još jedan pjevački talent – Elu Mijatović (12), iz Buja u Istri, čiji su roditelji također Varešani. U 53. broju informativno-revijalnog mjesečnika "Bujština", koji izlazi za područje Umaga, Novigrada, Vrsara, Rovinja, Pazina i Pule, na 44. stranici nalazimo reportažu o glazbenim uspjesima ove mlade pjevačice, temeljem koje smo i priredili ovaj tekst.

Ela Mijatović je u lipnju i srpnju ove godine imala zapažene nastupe na domaćoj i međunarodnoj sceni. Najprije je pobijedila na 12. županijskom dječjem festivalu "Mali veliki mikrofon" u Buzetu, s pjesmom "Rijeka bez imena" Marije Šerifović, a onda je na međunarodnom festivalu "Pčelica" u Laktašima pokraj Banje Luke također trijumfirala s pjesmom "Treba mi ljubav", riječkih i zagrebačkih autora.

Ela je učenica šestog razreda osnovne škole, a svoj je pjevački uspon započela nastupom na "Bujskom allegrettu" 2006. godine, i tada osvojivši prvo mjesto s pjesmom "Il treno per Genova" Tine Vukov. Mjesečniku "Bujština" Ela je povjerila kako je počela pjevati još u vrtiću. Od domaćih pjevačica uzor nalazi u Nini Badrić, ali ipak preferira stranu glazbu. Posebno je naglasila kako ima veliku potporu obitelji.

Oni koji stručno prate Elin razvojni put ističu: "Upornost i temeljitost kojom mlada pjevačica iz Buja pristupa glazbi i odabiru pjesama, uz nedvojbenu talent i glasovne mogućnosti, siguran su Elin put k novim nagradama i priznanjima".

Čestitajući Eli na dosadašnjim uspjesima, sa željom da ih bude i više, koristimo prigodu pozvati i druge naše talente (misleći pritom na njihove vareške korijene) da svoje domete podijele s čitateljima "Bobovca".

M. M. [3]

- KOMPLETNA ORGANIZACIJA POGREBA
- PRIJEVOZ POKOJNIKA U ZEMLJI I INOZEMSTVU
- BUKETI • SVJEŽE CVIJEĆE • LONČANICE
- SVADBENI BUKETI • POGREBNI VIJENCI

tel. +387 (0)32/ 843-083
061/ 753-522
061/ 783-326

Kroz cijelu povijest Franjevačkog reda na ovim prostorima, koji je baš ovih dana svečanom akademijom obilježio svoju 800-tu obljetnicu, rijetke bi se fratre moglo usporediti s njime koji je 24. studenoga 2009. završio svoj ovozemaljski put. Fra Ignacije Gavran bio je skroman unutar svoje redovničke zajednice, ali u biti takva intelektualna gromada da je – kako reče prof. dr. fra Mile Babić u nekrologu izgovorenom u Kraljevoj Sutjesci – sâm obilježio proteklo (fratarsko) stoljeće.

Zaredio se davne 1938. godine i cijeli svoj život bio je profesor i odgojitelj. Radio je u franjevačkoj gimnaziji u Visokom, bio je docent na Teološkom fakultetu hrvatskih franjevaca u Sarajevu, ali i profesor na Franjevačkoj teologiji.

Studirao je teologiju, filozofiju i povijest umjetnosti kod velikih autoriteta, postigao doktorat znanosti i postao jedan od najznačajnijih intelektualaca svoje Provincije i domovine. Napisao je brojne knjige, studije i članke s područja povijesti svoje zajednice, povijesti umjetnosti i filozofije. Uredio je niz povijesnih izdanja, posebno samostanskih kronika, utvrđujući golemo značenje i prisutnost franjevačke provincije Bosne Srebrene u bosanskom i europskom kontekstu.

Mi u "Bobovcu", ispraćajući ga na našim stranicama s divljenjem i dubokim poštovanjem, osjećamo se ponosni što smo ga imali za svog suvremenika i suradnika.

FOTO: "SVJETLO RIJEČI"

Fra Ignacije Gavran

(Vareš 1914. – Visoko 2009.)

Fra Ignacije Gavran, sin Ivana i Marije rođ. Stjepanović, rođen je 24. veljače 1914. u Varešu, gdje je pohađao osnovnu školu, a odmah nakon nje Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom (1925.–1934.). U Franjevački red stupio je nakon 6. razreda gimnazije, u Livnu, gdje je proveo i godinu novicijata (1931.–1932.). Za svećenika je zaređen u Banjoj Luci, 11. rujna 1938. Studirao je teologiju u Sarajevu i Breslavi, a filozofiju na sveučilištu u Breslavi i Ljubljani (1934.–1941.). U Ljubljani je i diplomirao i postigao doktorat iz filozofije tezom: Filozofska antropologi-

ja Vladimira Solovjeva (Sarajevo 1941.). Pohađao je jednu godinu i likovnu akademiju u Zagrebu (1943.–1944.). Predavao je kao docent na Teološkom fakultetu u Sarajevu (1944.–1945.), a kasnije je (1945.–1950.) nastavio predavati na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, uglavnom filozofiju i crkvenu umjetnost. Od 1958. do 1967. ponovno je usporedno predavao i na Franjevačkoj gimnaziji u Visokom i na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Osim svojih struka (filozofije i povijesti umjetnosti) predavao je i druge predmete: hrvatski, njemački, ruski, latinski i engleski (fakultativno). U razdoblju

1945.–1956. bio je meštar bogoslova u Sarajevu, od 1941. do 1943. drugi prefekt, a od 1950. do 1959. prvi prefekt u Sjemeništu u Visokom.

Bio je direktor Franjevačke klasične gimnazije u Visokom od 1967. do 1976. i knjižničar Profesorske knjižnice od 1942. do 2006. Obnašao je službu definitora Provincije od 1961. do 1967.

Osim suradnje u periodičnim časopisima i manjih studija objavio je monografije: "Bludna psovka" (1962.), "Veliki likovi povijesti umjetnosti" (1969.), "Lucerna lucens?" (1978.), te priredio izdavanje franjevačkih ljetopisa 18. sto-

ljeća: Ljetopis Sutješkog samostana (1979.), Ljetopis Nikole Lašvanina (1981.), i Ljetopis Kreševskog samostana fra Marijana Bogdanovića (1984.). U izdanju "Svjetla riječi" izdao je četiri knjige "Putovi i putokazi" (1988. – 2003.), te knjigu "Suputnici bosanske povijesti" (2007.). Izdao je udžbenike za psihologiju i logiku. Prevodio je također s raznih jezika. Izvrsno je baratao latinskim, grčkim, njemačkim, engleskim, francuskim i talijanskim jezikom, a u poznim godinama učio i kineski. Braća franjevci zvali su ga 'hodajuća enciklopedija'.

(FIA)

Opraštam se od pokojnog fra Ignacija u ime franjevačke zajednice ovog samostana i u ime župljana Kraljeve Sutjeske. Znamo nam je da je fra Ignacije, osim vremena studija, svoj dugi i plodni svećenički i redovnički život proveo u našoj Klasičnoj gimnaziji u Visokom, gdje je djelovao kao odgojitelj i profesor. I poslije zaslužene mirovine nastavio je svoju profesorsku službu u Visokom, kao i intelektualno-istraživački rad, koji je rezultirao brojnim knjigama i člancima iz teologije, didaktike, kulturne, umjetničke i crkvene prošlosti naše provincije Bosne Srebrene i Crkve u Bosni. Te su okolnosti odlučile da fra Ignacije nije svoje staračke dane proveo u svom matičnom samostanu ovdje u Sutjesci, kako se u našoj Provinciji prakticira po nepisanom, tradicijskom pravilu. Nije potrebno isticati koliko je fra Ignacije ljubio svoju širu redovničku zajednicu Provinciju Bosnu Srebrene, koju je bogatio i predstavljao kako svojim djelima tako i svojom ljudskom, redov-

Služenje znanjem

(Oproštajni govor gvardijana franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci, fra Ilije Božića)

ničkom i svećeničkom osobnošću. U toj zauzetosti vidno mjesto zauzima i zanimanje za svoj zavičajni samostan u Kraljevoj Sutjesci.

Budući je bio posve odan kulturi i umjetnosti, utemeljeno je vrednovao povijesno-kulturno blago sutješkog samostana koje je još davne 1974. godine na njemu svojstven način, zbijeno i jasno, predstavio u knjižici "Kraljeva Sutjeska i Bobovac". Odmah potom je uslijedilo pripremanje za tisak bosaničnog rukopisa Kronike znamenitog fratra ovog samostana fra Bone Benića. Time je široj javnosti predstavio teško razdoblje 18. stoljeća, kako sutješkog samostana tako i Provincije Bosne Srebrene i Crkve u Bosni.

Svi koji poznaju fra Ignacijevo djelo znaju da on nije zazorao od teških tema iz prošlosti franjevaca i Crkve u Bosni i

Hercegovini. Vođen istinoljubivošću i pravdom, nije ublažavao nepravdu i sve ružno u prošlosti, a istinu je branio povijesnim činjenicama, zdravom logikom i etičkom nepristranošću. To je činio i pred nepravdom koja je nanošena ovom samostanu. U kraćim člancima je veoma često predstavljao pojedine segmente svog zavičajnog samostana. Sjetimo se samo njegova predstavljanja sutješke crkve pod naslovom: "Ljepotica u zabiti".

Za nas mlađe fratre fra Ignacije je uvijek bio siguran i pouzdan savjetnik u svim pitanjima koji se odnose na prošlost samostana te na njegov kulturni i umjetnički sadržaj. Uvijek smo bili iznenađeni s koliko se ljubavi i pažnje zanimao za trenutačni život samostana, za župljanu Kraljeve Sutjeske i projekte koji se realiziraju.

Ma koliko nas je fra Ignacije zadužio svojim djelom učinjenim za ovaj samostan, za što mu iskazujemo svoju duboku zahvalnost, daleko nas više obavezuje primjer njegova života koji su nesumnjivo krasili: svećenička i redovnička autentičnost, etičnost i pravičnost, poslovična marljivost i budno oko za svako očitovanje ljepote. Ove su kvalitete izrasle iz fra Ignacijeve suradnje s darom Božje milosti za koju je uvijek bio zahvalan. Taj doživljaj Božje darežljivosti bio je temeljni pokretač neumornog darivanja marljivošću i brojnim odricanjima stečenog znanja. Sve što je naučio i spoznao fra Ignacije je njemu svojstvenom jasnoćom i preciznošću dijelio drugima. Jasnoću i preciznost je stavljao ispred svih drugih oblika izražavanja. To je činio zato jer mu motiv nije bilo stjecanje slave, već služenje vlastitim znanjem. Možemo kazati da je fra Ignacije bio doista pravi svjedok služenja znanjem.

Dragi fra Ignacije, neka dobri Otac, koji Ti je bio izvor snage u svim oblicima služenja, daruje nagradu vječnog blaženstva. Počivaj u miru Božjem! **[3]**

S ukopa fra Ignacija Gavrana, u Kraljevoj Sutjesci 26. studenog 2009.

*Vanitas vanitatum
et omnia vanitas.*

Ova je biblijska mudrost u nas znana kao: "Ispraznost nad ispraznostima i sve je ispraznost." Ili: "Taština nad taštinama i sve je taština." Ne postoje valjda vrijeme i prostor kojima ova mudrosno-spoznajna misao ne bi bila primjerena, pa ipak čini se kao da je stvorena za naše vrijeme i njegovu ispraznost, površnost, nekompetentnost, efemernost... I što sve reći o našem otužnome danas i ovdje...

Ovih je dana (24. studenoga) u Visokom tiho i nevidljivo, kao što je i živio, umro dr. fra Ignacije Gavran (rođen 24. veljače 1914. u Varešu), profesor, znanstvenik, gromada unutar velike, i po trajnosti višestoljetne institucije Bosne Srebrene. U boljim bi zemljama i društvima bio akademikom, za njim bi žalila cijela nacija, društvo bi bilo ponosno da ga je uopće imalo i već bi tražilo trajno rješenje za obilježavanje njegova imena i djela... Ovako? Ovako su "zvijezde" kojekakvi jednodnevni leptirići što nestanu pri prvom dodiru sa svijetom.

Prvaci podzemlja, jedva pismeni nogometaši, pjevaljke koje od sve škole imaju tek cjelodnevni dekolte, od njih tek malo pismeniji novinari koji su se jedno jutro probudili u onome što oni misle da je politika, samozaljubljeni čaršijski štreberi... Sve sami nitko i ništa! Polako, jedan za drugim, odhode gospari – rekao bi pjesnik. Malo je ostalo onih za koje bi se u ovoj smiješnoj i jadnoj zemlji to još moglo reći. Jer da se skupe svi članovi svih akademijica znanosti i umjetnosti što ih ova zemlja danas ima, jedva da bi govorili jezikâ koliko ih je sâm fra Ignacije Gavran govorio ili s koliko je njih prevodio. A što tek reći o raznorodnosti, količini i kakvoći njegovih drugih djela kojima je trajno obogatio ne samo Bosnu Srebrnu i ne samo Bosnu i Hercegovinu! Filozofija, povijest umjetnosti, povijest, psihologija, logika, etnografija... Impresivna "Bludna psotka", povijesno-psihološka studija o psovcu, kakvu svjetska literatura ne poznaje.

Odlazak velikana

(Kolumna **Željka Ivankovića**, prenesena iz banjolučkih "Nezavisnih novina" od 30. 11. 2009.)

Iznimno kompetentna povijesna studija "Lucerna lucens?". A tek vrhunski znanstveno priređene i objavljene franjevačke kronike "Ljetopis Sutješkog samostana", "Ljetopis Nikole Lašvanina", "Ljetopis Kreševskog samostana fra Marijana Bogdanovića", pa "Sedam trublji za probuditi grešnika na pokoru" Bartolomeja da Salutia. Brojne popularno-znanstvene i povijesne knjige, udžbenici, prijevodi knjiga, zasebno publicirane studije...

Naprosto, zadržavajuća bibliografija, pogotovu kad se zna da uza sve to ima i impresivnu biografiju: predavao na Franjevačkoj teologiji, u visočkom sjemeništu, gdje je bio i direktorom, prefektom, mešтром novaka, pa definitorom provincije, a cijele je 64 godine bio i knjižničar ugledne Profesorske knjižnice u Visokom, čija je

kvalitetom impresivna zbirka od preko 60.000 svezaka njegovog djela, a čime se ova knjižnica uvrstila među nekolicinu najvažnijih u ovoj zemlji spaljenih ili devastiranih knjižnica ili knjižnica koje su ovoj društvenoj i političkoj zajednici manje važne od ekscesno velikog listopadskog snijega koji je osakatio bosanske šume.

I tu nije kraj! Utemeljio je i uobličio arheološku i etnografsku zbirku u Franjevačkoj gimnaziji u Visokom, koje značenjem nadmašuju i okvire institucije i grada u kojima su, a zajedno sa drugim sličnima značajno obilježavaju ovu zemlju u kojoj malo tko osim franjevaca, i prije, a i nakon odlaska Austro-Ugarske, uopće ima osjećaj za civilizacijsku i kulturološku vrijednost i važnost muzeja.

A sad ono najvažnije, ono zbog čega sam ovaj tekst započeo mjestom iz *Vulgate*. Za fra Ignaciju u njegovoj zajednici važi da je jedan od najvećih franjevaca u sedamstoljetnoj povijesti Bosne Srebrene (fra Luka Markešić), ne samo pisanim djelom koje ostaje iza njega nego i poradi jasnoće i dosljedne ustrajnosti u vlastitim etičkim nazorima, koje je dosljedno i nedvosmisleno zastupao i branio i u najtežim vremenima, čime je postao neupitni moralni autoritet. Pamti se da je odbio ponuđene svjetovne počasti i odličja, a i visok položaj u svojoj zajednici.

Odbio je mjesto provincijala! Tiho je prešao, svjedoče u njegovoj zajednici, i preko vlastitih svećeničkih i redovničkih jubileja. (Od devedeset šest godina života, fra Ignacije Gavran je franjevac sedamdeset i osam, a svećenik sedamdeset i dvije godine.) U svemu je, i tu će ostati trajnim svjetionikom, pružao primjer sabrane skromnosti, čudesno ustrajnog i predanog rada te impresivne samodiscipline.

Skromnost i društvena beznačajnost njegove smrti i, potom, sahrane u Kraljevoj Sutjesci, dakako odgovara duhu u kome je fra Ignacije živio. Njemu bolje nije ni trebalo, ali gdje smo tu mi, pitam se ponosan što sam ga imao za profesora i tužan što su tu zakazali svi. Od najšire društvene zajednice, do njegova rodnog Vareša, u kojemu svoju nedostojnost žive, nedorasli vlastitom poslanju, neki novi fratri, koji nisu bili u stanju organizirati ni autobus da bi zainteresirane odvezao na sahranu veličine koju oni, nažalost, nisu u stanju ni čitati, a kamoli razumijevati i intelektualno ili, pogotovu, moralno slijediti.

Jedan za drugim, polako odhode gospari. To je neumit! Ali više nema ili je sve manje čak i nijemih promatrača njihova odlaska. Onih koji bi barem u sabranoj šutnji bili svjesni njihovih odhoda. Ispraznost onih koji bi ih barem znali ili po nekom Božjem ili građanskom redu trebali ispratiti, ispraznost je svijeta koji jedva da je zaslužio takve velikane. Pa čak i u Bosni Srebrenoj!

[3]

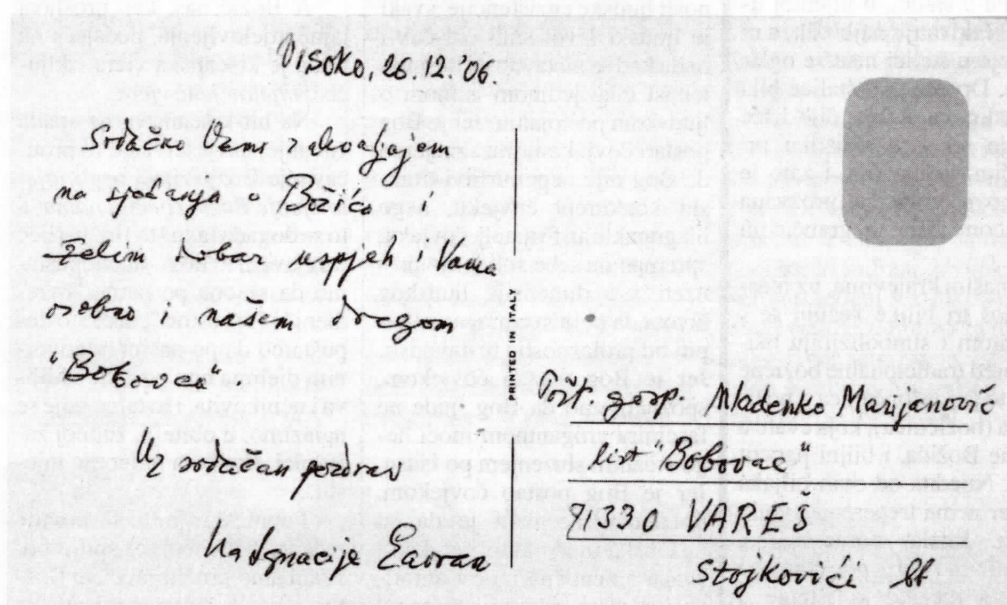
Posljednje autorsko djelo fra Ignacija (iz 2007.!)

FRA IGNACIJE U "BOBOVCU"

Otkako je utemeljen list "Bobovac", na našim stranicama trudili smo se budno pratiti fra Ignacija na njegovu stvaralačkom i životnom putu, a i on je nama, unatoč dubokoj starosti, zadivljujućim elanom uzvraćao pažnju. Prigoda je ovo da se prisjetimo kako smo proslavljali njegov 90-ti rođendan, pa u to ime donosimo dva isječka iz tadašnjih napisa u "Bobovcu", iz pera njegove

subraće i nekoć njegovih studenata, fra Stjepana Duvnjaka i fra Mate Topića. Uputili smo fra Ignaciju putem "Bobovca" (prije deset brojeva) čestitku i za 95. rođendan. Posljednji njegov (suradnički) tekst imali smo u listopadu 2004., nakon što je pred vareškim župljanima održao prigodno predavanje o 150. obljetnici vareške velike crkve. Posljednji tekst o njegovu radu bilježimo u kolovozu 2007. kada je

(u svojoj 94-oj godini!) objavio drugo, prošireno i dopunjeno izdanje svoje knjige "Suputnici bosanske povijesti" s podnaslovom "Sedam stoljeća bosanskih franjevača". A posljednje što smo dobili od fra Ignacija, prije nego će se povući zbog bolesti, jest božićna čestitka prije tri godine, čiju presliku i objavljujemo.

U Anićevu Rječniku hrvatskoga jezika za intelektualca se kaže da je to: 1. "onaj koji se bavi umnim radom i ima visoku naobrazbu" i 2. "mislilac koji javno djeluje kao moralna i humana snaga u društvu". Ovom poimanju intelektualca može se pridružiti i određenje koje u uvodu svoje knjige "Intelektualci u srednjem vijeku" ističe ugledni povjesničar Jacques Le Goff: "pojmom intelektualca označuje se one kojima je zanat misliti i prenositi svoje mišljenje na druge. Povezivanje osobnog razmišljanja i njegova širenja podučavanjem svojstvo je intelektualca". Za razliku od srednjeg vijeka, suvremenom intelektualcu je svojstveno širenje vlastitog mišljenja i istraživanja ne samo podučavanjem, već i publiciranjem.

U horizontu gornjeg poimanja intelektualca, fra Ignacija Gavranu smijemo svrstati u sam vrh intelektualaca Franjevačke provincije Bosne Srebrene i Crkve u BiH i Hrvatskoj kao i u svijetu opće kulture BiH i Hrvatske. To je on zaslužio svojim marljivim, ustrajnim i plodnim šezdesetogodišnjim radom. Na

ovakvu će tvrdnju fra Ignacije iz osobne skromnosti i redovničke samozatajnosti samo odmahnuti rukom, ali nju potvrđuje bibliografija koju je jedan njegov marljivi učenik sabrao na trideset i pet rukopisnih stranica, kojima je dodao još i sedam stranica naslovâ o fra Ignacijevu djelu. Više od tri stotine fra Ignacijevih naslova posve jasno upućuju na područja njegove intelektualne zauzetosti, a čitanje njihova sadržaja otkriva tenor njegova pisanja. Metaforički rečeno: fra Ignacije je desetljećima marom čestitog znalca i intelektualca vadio zlatnike i dragulje iz kulturne prošlosti Bosne i Hrvatske, skidao s njih prašinu i patinu kako bi nama zasvijetlili u svoj izvornosti, sa svim nijansama prve ruke. (...)

Marljivo istraživanje i nesebično darivanje obilnog znanja u čistom ruhu jasnoće, preciznosti, istinoljubivosti i nepristranosti svrstava fra Ignaciju u niz putokaza na putovima buduće povijesti kojemu ćemo se stalno morati navraćati ako želimo kročiti pravim putem kulture i duha.

prof. dr. fra Stjepan Duvnjak

Teško je uopće pronaći čovjeka od pera koji objavljuje svoja pisana djela već više od sedamdeset godina, kao što je fra Ignacije Gavran. Nećemo moći pronaći prve, vjerojatno skrivane radove u đačkim bilježnicama, ali ponešto ipak ima sačuvano u glasilu visoke gimnazije "Novi cvijet". Vjerojatno se crtica "Moja mačka", objavljena u "Novom cvijetu" 1931. godine, može uzeti kao prvi objavljeni fra Ignacijev uradak.

Fra Ignacije je svestran autor (gotovo da i nema područja o kojem nije napisao barem koji redak), pa je njegov opus toliko opsežan da ga je teško i klasificirati po kategorijama. Pisao je u revijama i zbornicima, od kojih je neke i uređivao: "Glasniku sv. Ante", "Glasniku omladine sv. Ante", "Kalendaru sv. Ante", "Bosni Srebrenoj", "Dobrom Pastiru", "Danici", "Blagovesti", "Zajedničaru", "Iseljničkom kalendaru Bosna i Hercegovina", "Acta Congressus Scottici internationalis", "Životu", "Spomenici Franjevačke klasične gimnazije u Visokom", "Jukiću", "Našem životu", "Nova et vetera", "Spomenici dvadesetpetgodišnjice Udruženja katoličkih svećenika Dobri Pastir", "Godišnjaku Instituta za jezik i književnost u Sarajevu", "Mariji među nama", "Svjetlu riječi", "Mariji", "Kačiću", "Hrvatskoj reviji" i "Oslobođenju".

Suradivao je u Hrvatskom biografskom leksikonu, Leksikonu hrvatskih franjevača, Enciklopediji Jugoslavije, Enciklopediji likovnih umjetnosti i Leksikonu pisaca Jugoslavije. (...)

Fra Ignacije je jedan od rijetkih fratara koji je pisao i putopise: Bilješke s puta po Italiji iz 1960. i Bilješke s puta po Austriji, Njemačkoj, Belgiji i Engleskoj iz 1964.

Nije prejako ustvrditi da je fra Ignacije Gavran po opsegu pisanja i raznolikoj tematici najplodniji spisatelj u Franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj.

fra Mato Topić

Razdoblje tišine i sabranosti

J. Drijenčić

Advent je razdoblje od četiri tjedna uoči Kristova rođenja, u narodu zvano Došašće, a to je vrijeme molitve, posta, specifičnih običaja i uopće pripreme za Kristov dolazak. Adventski su običaji prisutni odnosno zabilježeni još od 567. godine i duboko su ukorijenjeni u europskoj i hrvatskoj kršćanskoj tradiciji.

U Varešu je nekoć posebno obilježavan početak Adventa, u pravilu 30-og studenog na prostoru ispred "silosa" na Beničićima. Već s prvim sumrakom vareški "tamburaši" počinjali su svirati kola do iznemoglosti, i trajalo je to točno do ponoći. Posljednjim kolom pred ponoć veselje bi prestalo i na kraju bi svi u glas viknuli: "Andrija – zavezanija!". Naime, u vrijeme početka "zavezanije", na sv. Andriju, tj. prvog dana prosinca, suđe bi se operi u lukšiji, što je značilo da je vrijeme svinjokolja prošlo i da je nastalo vrijeme suzdržavanja od teške hrane, pića, ali i vrijeme duhovnog pročišćavanja. U vrijeme "zavezanije" također nije bilo sijela u domu "Zvijezda" na topliku, u Potocima, na Pogari, Pržićima, Kokošinju (Ivančevu) i Vijaci.

S početkom Adventa počela bi priprava za Božić. Domaćice bi počele peći kore za Božićnu poslasticu – gibanicu i paprenike za čestitare – polaznike, a domaćini bi donosili božićne jelke – krizbane, s Lokvenice, Vijenca, Kuta ili Veleža. Djevojke bi, spremajući okućnicu, nesvjesno počele pjevati božićne pjesme koje su još davno nastale u narodu.

Noć Došašća je oduvijek imala simboliku tišine jer Krist je rođen u štalici, u nijemoj tišini i iščekivanju najbližih, a ni životinje u štalici nisu se oglašavale. Drveće oko štalice bila su maslinova stabla, čije lišće ne daje nikakvu akustiku pri najvećim vjetrovima, i zato je maslinova grančica prozvana grančicom mira ili grančicom tišine.

U našim krajevima, uz maslinu, još tri biljke vezuju se s Adventom i simboliziraju tišinu. Pored tradicionalne božićne jelke, to je još lončanica – božikovina (božićnica), koja cvate u vrijeme Božića, i biljni parazit imela. Nijedna od ovih biljaka također nema treperenje svojih listova. Imela, pored tišine, simbolizira mir, pomirenje i sreću, a njezino korištenje u adventsko vrijeme povezano je još s keltskim običajima. Neprijatelji koji bi se susreli pod imelom morali bi obaviti primirje. Iz tog razloga ljudi stavljaju danas imelu iznad kućnog praga kako bi izmjena poljubaca pod njom označavala prijateljstvo i dobronamjerne želje, a pjevanje božićnih pjesama predstavljalo poseban užitek. **B**

Koliko je zvijezda na nebu, toliko će riječi biti izgovoreno i u povodu ovog Božića, te nenadmašne tajne Božjeg postanka čovjekom. Na stotine tisuća riječi s propovjedaonica, na desetine tisuća uz blagdanske stolove, na tisuće pred televizijskim kamerama.

Jer je Bog postao čovjekom, svaki je čovjek Božji čovjek, štoviše čovjek je zbiljski Božji hram. Jer je Bog postao čovjekom, zasvagda je priznato ljudsko dostojanstvo svakom čovjeku, čak i u najvećim promašajima! Jer je Bog postao čovjekom, unatoč neporecivoj tragičnosti ljudske egzistencije, svaki je ljudski život smislen, čak i onda kad se ništavnost i besmislenost čine jedinom istinom o ljudskom postojanju. Jer je Bog postao čovjekom, razaznajemo da Bog nije nepomirljivi tiranski konkurent čovjeku, nego blagonakloni Prijatelj čovjeka, spreman na sebe solidarno preuzeti sve dimenzije ljudskog života da bi ih sve mogao otkupiti od prolaznosti i ništavnosti. Jer je Bog postao čovjekom, spoznali smo da Bog ljude ne fascinira arogantnom moći nego srčanim služenjem po Isusu. Jer je Bog postao čovjekom, objelodanjeno nam je da su božanska moć i autoritet, kao i svaka autentična moć i autoritet, sadržani jedino u odricanju od svake moći i veličine u ime "caritasa": činjenja dobra bližnjima. Jer je Bog postao čovjekom, znamo da je Bog svim ljudima u Isusu dao mogućnost novog početka, i to života na isusovski način "postojanja za druge", umjesto egoističnog načina života u liku "sunovraćnosti u sebe".

A mene, nesklona sladunjavim riječima, ovog Božića, ma kako to zvučalo čudno, progone Isusove riječi: "Neće svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine!' ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju moga nebeskoga Oca." (Mt 7,21)

Ne bi li i danas Isus, vidjevši nas suvremene kršćane, rekao nekrsćanima ono što je nekoć rekao svojim sunarodnjacima, promatrajući tadašnje pismoznance i farizeje, židovske političko-vjerske moćnike: "Vršite i držite sve što vam reknu, ali

se ne ravnajte po njihovim djelima, jer govore, a ne vrše!" (Mt 23,2-3).

"Govore, a ne vrše", pa zar to nije nerijetko oznaka i nasuvremenih kršćana.

Tako ćemo olako s ponosom reći kako je kršćanstvo uzvišenije od svih drugih religija, pozivajući se na Isusove riječi o ljubavi prema neprijatelju, o nenasilju, mirotvorstvu, opraštanju ili milosrđu, no baš tih zbilja u toj mjeri manjka među nama samim kršćanima da i nije začuđujuće da te zbilje sasvim nedostaju u našem odnosu prema nekršćanima; istina, ne uvijek, ali zabrinjavajuće često.

A Božić nas, kao proslava tajne utjelovljenja, podsjeća na to da je kršćanska vjera isključivo utjelovljena vjera.

Na bit kršćanstva ne spada čuvanje, navješćivanje ili proučavanje Božje riječi nego utjelovljenje Božje riječi u nama, a to se događa tako što Božju riječ izvršavamo, tako što dopuštamo da se ona po nama "ovremeni" i "oprostori", tako što dopuštamo da po našim odgovornim djelima ona postane vidljiva i učinkovita, i to tamo gdje se nalazimo: u obitelji, župnoj zajednici, školi, na radnom mjestu...

Poput Marije ili, skromnije rečeno, betlehemske špilje pozvani smo pružiti utočište Božjoj riječi u svijetu, mjesto na kom će ona postati vidljiva i čujna, naprosto učinkovita.

Dakle, čuvanje, navješćivanje i proučavanje Božje riječi vrijedno je samo ukoliko i koliko doprinosi konkretnom vršenju Božje riječi, njezinom prećakanju u konkretna djela, trajnom utjelovljenju u nama i po nama u svijetu oko nas.

Paradoksalno je, ali istinito, da je vrhunski način obrane od toga da vršenjem otjelovljujemo Božju riječ oduvijek bio taj da Božju riječ isključivo čuvamo, naviještamo ili proučavamo. To je nadasve velika kušnja za svećenike i teologe: "Govore, a ne vrše!"

Tako će jedan veliki kršćanin (Dietrich Bonhoeffer) reći s pravom da kršćanstvo nije sadržano u religioznom zazivanju Boga, nego u praktičnom činjenju Božje volje. Smrt je kršćanstva, reći će također, "jeftina milost", to jest govorenje bez

ZAHVALNICA

Dana 19. listopada prestalo je kucati srce naše drage sestre

MARIJE MALIĆ

(13.VII.1922. – 19.X.2009.)

Zahvaljujemo rodbini, prijateljima i susjedima koji su bili s nama u najtežim trenucima, izrazili nam sućut i bili uz nas kod ispraćaja drage nam pokojnice. Izražavamo veliku zahvalnost dobrim dragim prijateljima Zovko Azri i Krešimiru, koji su našu Mariju pazili i pomagali kao člana svoje obitelji.

Zahvalni: Jozo i Đurđa

UTJELOVITI BOŽJU RIJEČ

Piše **Alen Kristić**

vršenja, a sva životnost i istinitost kršćanstva "skupa milost", vršenje Božje volje, to jest nasljedovanje Isusa u svom životu, i to prvenstveno odgovornim djelima.

Kroz tajnu Božića sâm Bog naš pogled odvraća od samoga sebe, metaforički kazano od nebeskih visina, skrećući ga prema zemlji, to jest prema konkretnim ljudima oko nas da tim ljudima donesemo Božju riječ, ali ne na usnama nego utjelovljenu u našim konkretnim djelima dobrote i milosrđa: hranjenjem gladnih, napajanjem žednih, ugošćavanjem putnika, odijevanjem nagih, pohođenjem bolesnih, posjetom utamničeniha (Mt 25,35-37).

Zapravo, središnji sadržaj božićne poruke i jest u tome da se uključimo u tajnu utjelovljivanja Božje riječi u svijetu koja se na jedinstven način zbila i započela u Isusu, ali koja traje sve do danas, i to u ljudima koji dopuste da se Božja riječ utjelovi u njima, ljudima koji iz da-

na u dan sve više postaju nalik Isusu, suobličavaju se Isusu, utjelovljujući u sebi isusovski a to će reći božanski način života; ta, pozvani smo postati sveti i savršeni poput našeg nebeskog Oca!

A Božja se riječ utjelovljuje, o tome nedvosmisleno svjedoči Novi zavjet, nadasve u dvije skupine ljudi: pripraviteljima puta Božjem kraljevstvu među ljudima i žrtvama nepravednih društveno-političkih odnosa.

Dakle, Bog je nazočan u onima koji, uspostavljajući pravedne odnose među ljudima, pripravlja put Božjem kraljevstvu među ljudima, što je bila i bit poslanja samog Isusa. Tu se očituje biblijska istina: samo činiti pravdu znači poznavati Boga.

Božja riječ je, prema tome, utjelovljena u ljudima koji čine dobra djela, teže pravdi, pritječu u pomoć ugnjetenima, zauzimaju se za sirote i udovice (Iz 1,11-17). Ti su ljudi mili Bogu jer je program njihova života

pravda, a ne religiozne žrtve i molitve koje su svrhe samima sebi (Iz 58,9-11).

Ono što je tražio od Izraelaca – "Ovo je post koji mi je po volji, riječ je Jahve Gospoda: Kidati okove nepravde, razvezivati spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove, podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi..." (Iz 58,6-7) – to je Bog na jedinstven način nazočan u Isusu činio korčajući zemljom, nama za primjer, ali i kao poziv da kao suradnici Božji preobražavamo zemlju u prostor nastanjiv za sve, čineći poput Isusa pravedna djela.

Pored toga, Bog je na poseban način nazočan u žrtvama nepravednih društveno-političkih odnosa – gladnima, žednima, beskućnicima, bolesnima, utamničeniha... – pa je čak kriterij konačnog božanskog suda isključivo naš odnos prema tim žrtvama, a ne naš odnos prema političkim, religijskim ili ekonomskim moćnicima: "Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće." (Mt 25,40).

Utjelovljen u borcima za pravdu, Bog nas poziva da zajedno s njim preobražavamo zemlju u mjesto pravde i mira, a utjelovljen u žrtvama nepravednog svijeta, Bog nas poziva da zajedno s njima solidarno stanemo među te žrtve.

Na koncu istaknimo još jednom: tajna Božića poziva nas da se kanimo ispraznog deklamiranja Božjih riječi. Umjesto toga dopustimo da se Božja riječ "ušatori" u našim odgovornim djelima po kojima će biti više pravde i solidarnosti u svijetu. I ne zaboravimo prepoznati "ušatorenu" Božju riječ u žrtvama nepravdi, jer svoj šator Bog ni danas ne podiže među političkim, religijskim i ekonomskim moćnicima ovog svijeta nego među žrtvama njihove bešćutnosti i nezajažljivosti.

Čineći pravdu, dopustit ćemo da Bog kroz nas i po nama pohodi žrtve. Gledajući žrtve u oči, dopustit ćemo da nas kroz njih i po njima milostivo pogleda sam Bog.

Eto, u tome je, doduše, ne sva tajna Božića, ali svakako

Kada počinje Božić?

Kada slabi
jakome slabost oprosti,
kada jaki
zavoli snagu slaboga,
kada bogati
podijeli sa siromašnim,
kada glasni
zastane pokraj nijemoga
i shvati
što mu je nijemi želio kazati,
kada tiho
postane glasno
i glasno utihne,
kada značajno
postane beznačajno,
i nevažno
postane važnim i velikim,
kada usred tame
jedno maleno svjetlo
obećava bezbrižnost
i život u svjetlu,
a ti ne odugovlačiš,
nego pođeš,
takav kakav jesi,
prema tome svjetlu,
tada,
da, tada
počinje Božić.

Rolf Krenzer

jedan, ako ne i njezin središnji dio.

Ništa drugo od jaslca do križa nije činio niti Isusu u kojem je Bog postao čovjekom, ali ne bilo kojim čovjekom, nego čovjekom s čovjekom ondašnjeg društva, žrtvom tadašnjih političkih, ekonomskih i religijskih struktura, želeći jasno reći da je prije svega Bog žrtava, a Bog tlačitelja tek po tome što ih bezuvjetno poziva na obraćenje: prekid tlačenja.

To isto čudo suradnje na preoblikovanju svijeta na jedinstven način ozbiljeno u Isusu Bog želi ponoviti i u nama, Bog se želi "utjeloviti" i u nama: po našim rukama lomiti okove nepravde, po našim rukama hraniti gladne, po našim rukama pridizati pognute, po našim riječima tješiti očajne...

B

POSLEDNJI POZDRAV**TOMISLAVU RADOŠU pok. Ive**

Premинуо 15. listopada 2009. u 53. godini života. Prolaze sati, prolaze dani i još uvijek ne shvaćamo da tebe nema kraj nas... Tek sada vidimo koga smo imali i koga smo izgubili prerano! Hvala ti za svaki trenutak što si ga proživio s nama. Neka te čuvaju anđeli i počivaj u miru Božjem!

Tvoji: supruga Marija i sinovi Marko i Matej

POSLEDNJI POZDRAV

Našem dragom suprugu i ocu

JOSIPU MIRČIĆU**(19.III.1938. – 30.X.2009.)**

S neizmjernom ljubavlju, poštovanjem i tugom duboko u našim srcima čuvat ćemo uspomenu na tvog dragi lik i plemenitost. Hvala svima koji te se sjećaju.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoja supruga Antonija (Tonica), sinovi Mijo, Marko i Antonio, nevjeste Anđelka i Vedrana, unučad Mirna, Matija i Filip

POSLEDNJI POZDRAV

Dana 5. studenoga prestalo je kucati srce naše drage

KATE ŠIMIČEVIĆ-STOŠIĆ**(1932. – 2009.)**

Tvoja ljubav i dobrota vječno će živjeti u našim srcima.

Počivala u miru Božjem!

Tvoji: kćerka Gordana, zet Sreten, unuka Zdenka, unuk Ivan i ostala rodbina

POSLEDNJI POZDRAV

Dana 8. studenoga 2009. prestalo je kucati srce našeg dragog

MATE PAVLIĆA**(28.VI.1943. – 8.XI.2009.)**

Sjećanje na tebe ostat će vječno.

Počivaj u miru Božjem!

Ožalošćeni: supruga Marija, kćerke Zorica i Sanela, braća Viktor, Vinko i Zdenko, sestre Ana, Vika, Terezija, Borka, Zdena, te unučad, zetovi i nevjeste

ZAHVALNICA

Povodom smrti našeg dragog

MATE PAVLIĆA**(1943. – 2009.)**

Upućujemo izraze zahvalnosti svima koji su nam pomogli i uputili riječi utjehe u najtežim trenucima, a posebna hvala cvjećarni "Palma", rodbini i prijateljima.

Počivao u miru Božjem!

Supruga, kćeri, sestre, braća, zetovi i nevjeste

POSLEDNJI POZDRAV

Dragom djedu

MATI PAVLIĆU**(1943. – 2009.)**

S vječnom ljubavlju i poštovanjem čuvat ćemo uspomene na Tebe.

Čuvali te anđeli, počivaj u miru Božjem!

Unuci Matej i Marko, i nevjesta Anita

POSLEDNJI POZDRAV

Našem dragom tati

STANISLAVU KOKORU**(1935. – 2009.)**

S ponosom i poštovanjem čuvat ćemo uspomene na Tebe.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

POSLEDNJI POZDRAV

S velikom tugom upućujemo posljednji pozdrav našem dragom suprugu, ocu i djedu

TOMISLAVU BRĐANOVIĆU**(21.VIII.1938. – 18.XI.2009.)**

S ponosom i poštovanjem čuvat ćemo sjećanje na tvoju dobrotu i plemenitost. Najiskrenije zahvaljujemo osoblju cvjećarne "Palma", rodbini, susjedima i prijateljima na izraženoj sućuti i dostojanstvenom ispraćaju pokojnika. Počivaj u miru Božjem!

Ožalošćeni: supruga Antonija, kćerke Dijana, Snježana i Helena s obiteljima

POSLEDNJI POZDRAV

Našoj dragoj

DEVLETI BEŠIĆ**(12.VI.1926. – 2.XII.2009.)**

Teško ćete biti zamijeniti, nemoguće zaboraviti, a mi ćemo te pamtiti kao primjer ljudskosti i vedrine...

Gordana i Danijela

POSLEDNJI POZDRAV

Našem prijatelju i sumještaniu

MARKU ŠOKIĆU**(1948. – 2009.)**

Imali smo privilegij biti tvoji susjedi i prijatelji. Teško se mirimo sa činjenicom da te više nećemo sretati, a pogotovu da nećeš biti s nama na našim godišnjim susretima. Neka ti je laka zemlja i počivaj u miru!

Tvoji Potočani

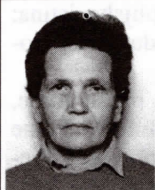
SJEĆANJE

Na našu voljenu

NADU KALFIĆ**(24.XI.2008. – 24.XI.2009.)**

S tugom i ljubavlju čuvamo uspomenu na nju.

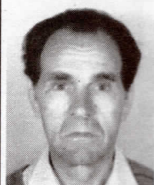
Sestra Kaća, sestrić Onjegin, braća Željko i Miro, s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE**(16.III.2008. – 16.XII.2009.)****KATA LUKIĆ rođ. Stanarević**

Tvoj poziv na kavicu, blagi osmijeh, blaga riječ i razumijevanje, šale, savjeti zauvijek će ostati u našem sjećanju, a bol i tuga jer te više nema su trajni.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoja sestra Alberta Dodik s obitelji

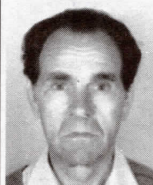
TUŽNO SJEĆANJE
(4.XII.1986. – 4.XII.2009.)

Dana 4. prosinca navršile su se 23 godine otkako nas je napustio naš

IVO MARKANOVIĆ

Sjećanje na tebe ostat će vječno.
Počivaj u miru Božjem!

Supruga Ljubica, Draženka i Zrinka s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE
(4.XII.1986. – 4.XII.2009.)

na našeg dragog tatu, djeda i punca

IVU MARKANOVIĆA Marka

Pamtimo te s ljubavlju i poštovanjem.
Počivaj u miru Božjem!

Tvoja kćerka Zrinka s obitelji

IN MEMORIAM

ANA PILJAK rođ. Andrić
(4.XII.1993. – 4.XII.2009.)

MATO PILJAK
(4.XII.2004. – 4.XII.2009.)

Uspomene na vas su neizbrisive.
Počivali u miru Božjem!

Djeca s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE

JOSIP RAJIĆ
(27.IX.1909. – 25.XII.1989.)

ANA RAJIĆ
(2.V.1920. – 8.XII.1993.)

Sjećamo vas se s ponosom i tugom.
Počivali u miru Božjem!

Zahvalna djeca s obiteljima

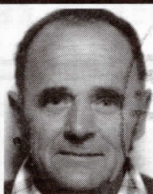
TUŽNO SJEĆANJE
(6.XII.2002. – 6.XII.2009.)

Dana 6. prosinca navršilo se sedam godina od smrti naše kćerke, sestre i unuke

NIKOLINE PAŠALIĆ

Prošlo je sedam dugih godina, proći će još mnoge, a tvoj odlazak će boljeti uvijek.
Počivaj u miru Božjem!

Tvoje najmilije

TUŽNO SJEĆANJE
(13.XII.1999. – 13.XII.2009.)

Dana 13. prosinca navršilo se deset godina od smrti dragog nam

BOŽIDARA TERZIĆA

S ljubavlju i poštovanjem čuvamo uspomenu na tebe.
Počivao u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE
(14.XII.2008. – 14.XII.2009.)

Dana 14. prosinca navršila se tužna godina dana otkako je preminuo naš dragi suprug i otac

MARIJAN ŠIMIĆ

Tvoja dobrota i ljubav ostat će vječno u našim srcima.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE
(17.XII.2007. – 17.XII.2009.)

Prošle su dvije tužne godine otkako nas je zauvijek napustio naš dragi suprug i otac

BERNARD BARKIĆ

Osobe kao Ti zauvijek ostanu živjeti u našim srcima, u svakom jutru koje iznova sviće... S ponosom čuvamo uspomenu na Tebe.

Neka Te čuvaju anđeli!

Tvoji: supruga Štefica i sinovi Dalibor i Danijel

TUŽNO SJEĆANJE
(17.XII.2007. – 17.XII.2009.)

Dana 17. prosinca navršavaju se dvije godine otkako više nije s nama naš dragi

BERNARD BARKIĆ

S plemenitim osobinama koje su te krasile, ponosno čuvamo uspomenu na tebe. Znaj da nikad nećeš otići u zaborav jer mi te volimo.

Počivaj u miru Božjem!

Otac Anto, majka Borka, braća i sestre s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 17. prosinca navršavaju se dvije godine otkako nije s nama naš

BERNARD BARKIĆ
(12.VIII.1965. – 17.XII.2007.)

Sjećanje na tebe i dalje živi u nama.
Počivaj u miru!

Mjesna zajednica Očevija

IN MEMORIAM
BERNARD BARKIĆ BERNO
(12.VIII.1965. – 17.XII.2007.)

Dragi Berno! Prošle su dvije godine otkako više nisi s nama i jako nam nedostaješ. Dok smo živi živjet ćeš i ti u našim srcima i mislima. Sjećat ćemo se tvoje dobrote, plemenitosti i ljubavi koju si imao za sve nas.

Počivao u miru!

"Crne guje"

IN MEMORIAM

Dana 17. prosinca navršavaju se dvije tužne godine otkako nas je prerano napustio naš dragi i nezaboravni

BERNARD BARKIĆ
(17.XII.2007. – 17.XII.2009.)

Dok živimo mi živjet će i uspomena na tebe.
Počivaj u miru Božjem!

Čedo, Božana i Gabrijela Jakić
Sandra, Denis i Anton Papac

IN MEMORIAM
RADOMIR JOBST
(1939. – 2008.)

IVKA JOBST rođ. Matić
(1937. – 2003.)

Uvijek ćete živjeti u našim mislima i srcima.
Počivali u miru!

Vaši sinovi, nevjeste, zet i unučad

TUŽNO SJEĆANJE
Na naše drage roditelje
DRAGO SEMUNOVIĆ
(1992. – 2009.)
JANJA SEMUNOVIĆ
(2007. – 2009.)

Vrijeme prolazi, ali sjećanja na vas ne blijede.
Počivali u miru Božjem!

Sin Josip, kćerka Jadranka, nevjesta Divna

TUŽNO SJEĆANJE

na naše drage

ILIJA DUGONJIĆ
(1936. – 1993.)

MANDA DUGONJIĆ
(1928. – 2006.)

Uspomene na Vas ostaju vječno.
Počivali u miru Božjem!

Vaši: Jakov i Nevenka

TUŽNO SJEĆANJE
(19.XII.2008. – 19.XII.2009.)

Dana 19. prosinca navršit će se tužna godina otkako
nas je zauvijek napustio naš

BLAŠKO DODIK

Vječno ćeš ostati u našim srcima i mislima.
Počivaj u miru Božjem!

Tvoja supruga Alberta, djeca Svjetlana,
Mirjana, Danko, zet Dragan, nevjesta
Emilija, unučad Dajana i Marko

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 21. prosinca navršit će se dvije godine od smrti
naše drage i nikad zaboravljene

ANE DRIJENČIĆ

(27.IX.1939. – 21.XII.2007.)

Prošla je druga godina otkad te nema među nama. S
tugom i ponosom čuvamo uspomenu na tvoju plemenitu dušu, dobrotu i ljubav koju si nam poklanjala.

Počivaj u miru Božjem!

Suprug Miroslav, sin Dražan, kćerka
Suzana, zet Slađan, unuka Božana

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 22. prosinca navršit će se godina dana otkako
nije s nama naš dragi

DARKO KNIH

(10.IV.1961. – 22.XII.2008.)

Uspomene na tebe ostaju živjeti u nama.
Počivao u miru Božjem!

Tvoja obitelj

TUŽNO SJEĆANJE

Na našu mamu, punicu, baku i prabaku

RUŽU ČOLIĆ rođ. Višnjic
(29.XII.2008. – 29.XII.2009.)

S ljubavlju i ponosom čuvamo uspomenu na tebe.
Počivaj u miru Božjem!

Ožalošćeni: kćerke Janja, Marija, Katarina, Agneza, Božana,
Gina i Manda s obiteljima, te ostala rodbina i prijatelji

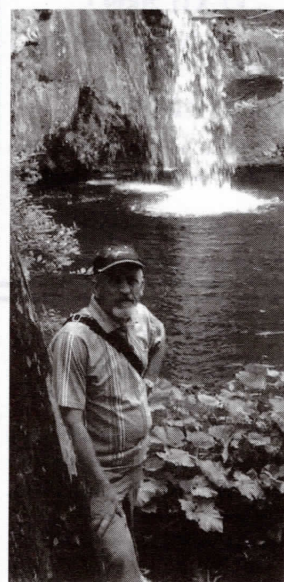
TUŽNO SJEĆANJE
(30.XII.2008. – 30.XII.2009.)

Dana 30. prosinca navršit će se godina dana od smrti
naše drage majke i bake

KATARINE RIDIĆ rođ. Brđanović

Uvijek ćemo Te se sjećati s ljubavlju i poštovanjem.
Počivaj u miru!

Tvoji najmiliji

U SPOMEN

Dragi naš

IVO DŽOJA
(1.I.2009. – 1.I.2010.)

Sve vode ovoga svijeta su Tvoje
prebivalište. I svatko te može
posjetiti ma gdje bio i baciti cvijet
u spomen na Tebe.
Volimo te i mislimo na tebe. Sada
i zauvijek.

Tvoji: Mira, Hrvoje, Vjekana,
Ceca, Jeff, Ivona i Vanessa

U SPOMEN

Dana 1. siječnja 2010. navršit će se tužna godina
otkako nije s nama naš voljeni

IVO DŽOJA
(1.I.2009. – 1.I.2010.)

Osjećanje tuge, bola i praznine ne može se iskazati
riječima. To se doživljava i traje vječno. Nedostaješ
nam zauvijek.

Tvoji: supruga Mirjana, Hrvoje i Vjekana s obitelji

KAD KRIZA VZDRMA

Piše Dunja Šego

Bože dragi, kakva su ovo vremena došla, da se sirotinja profiterima 'ne razumije'!? Jadni profiteri nemaju koliko su navikli, a liga lopova, po kojoj je naša zemlja jedna od vodećih u Europi, samo što na glas ne kuka. Odakle više ukrasti, kad je recesija stisla i ne popušta. Pa to više nema smisla, kriza treba pripadati samo siromašnima...

Siromašni, barem je tako u Varešu, ne dolaze u kušnju da pet puta prevrnu neku paru prije nego je odluče potrošiti. Nemaju taj problem jer kad plate 'režije, ne ostanu im ništa. A oni što imaju paru pretvorili se u cicije koje se u ovom vremenu teško rastaju i od svoga viška.

Da se ne zavaravamo, nije teško bogatunu što je malo otanjao, nego što je siromah to skužio pa mu se naslađuje. A inače su bogati kratkog pamćenja po pitanju vlastitog cinizma. Dojučer su siromahu svoju 'jadnu' situaciju opisivali s ovakvom ohološću: "Nemam ti, bolan, ni ja, vidiš da nemam ni auto kako Bog zapovijeda nego vozim ovaj

bez krova, pijem samo stara vina, jedem buđave sireve, vjeruj mi..."

S ovim vječitim neskladom između bogatih i siromašnih dogurasmu, evo, i pred Božić. U kapitalističkom kalendaru sada je mjesec darivanja trgovaca. Sirotinja će po svom – ono što ima tempirati na stol za Božić, da ništa ne fali, a bogati će malo cunjati po šopinzima da sačuvaju privid galantnosti.

Ali nešto se čudno događa i u zraku. Na televiziji nedavno prilog o tome kako nema praške snijega u švicarskim Alpama, a nema ga zaista ni

kod nas u Zvijezdi. Atmosferska recesija! Siroti u tome vide znak da je Svevišnji zavrnuo oblacima pipu kako bogati i bahati ne bi mogli na skijanje. E neka, dabogda im se skije uvrnule i pootpadale im kopče s pancERICA, vidiš da ima pravde! – čuje se.

Međutim, nemojmo misliti da se i bogati ne sjete Boga kad im pripne. Pa, ili mu sada izriču hvalu ili se usrdno mole da stanje bez snijega što dulje potraje jer nešto im ove sezone i nije do skijanja. Tako da se ipak ne zna čija je molitva uslišana.

No, rano je za radovanje nama pod Zvijezdom. Da nas uskoro ne zatrpa...

Sretni vam blagdani, i ne dajte da vam itko ukrade Božić. Onaj u duši.

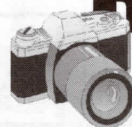
3

PROIZVODNJA, PROMET I USLUGE
PRODAJA MODNE METRAŽE
I KONFEKCIJE NA VELIKO I MALO
Ul. Zvijezda br. 25, poslovna zgrada Bobovac

Mob: ++387 (0)61 / 794 715
Tel/fax: ++387 (0)32 / 843 094
Tel/fax: ++387 (0)32 / 849 300

e - mail: profitex@yahoo.com
e - mail: profitex@bih.net.ba

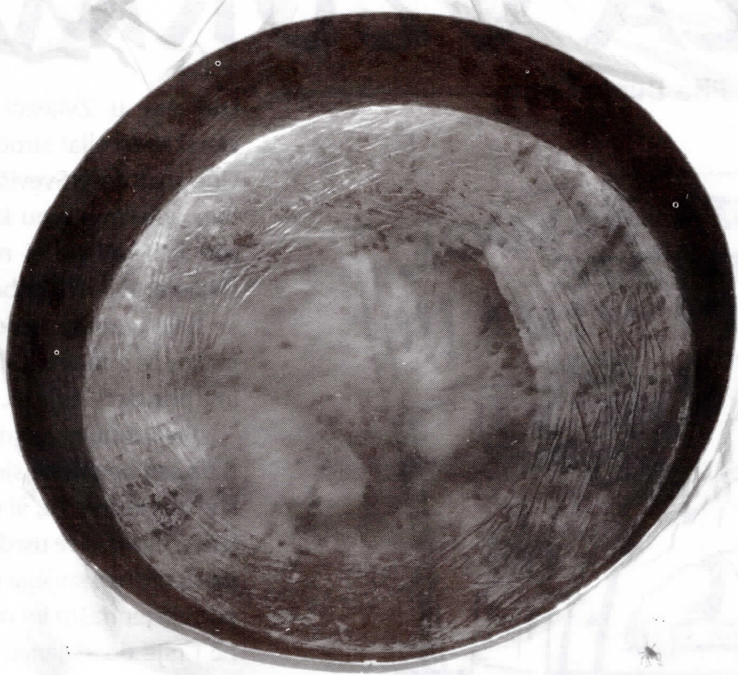

KLARIN
fotozapis

Kada nema kruha,
kada nema kolača,
i prst dobro dođe!

Priredio J. Klarić

									OČEVSKJE MAJSTORIJE (18)	PROPIS O BRAKU I OBITELJI	STRUK VINOVE LOZE, TRS	MORE U ATLAN- TIKU
									ORGANI VIDA			
									VRSTA ČETINJACE			
									SLOVO X			
									TIJEK			
									EVO, ENO			
									L + J USNA ŠUPLJINA		"METAR" ŽITELJI KOSOVA, KOSOVCI	
Autor: Č. Jelić	REGIJA U ITALIJI	ČOVJEK IZ ESTONIJE	DIZATI PRAŠINU	HLADNO JELO OD POVRČA	POPIS IMENA	OBLIK IMENA JOZEFINA	ALBERTO TOMBA	NIJE ŠIROKO				
KOVAČKI PROIZVOD NA SLICI								REZULTAT UTAKMICE				
								ŠUMSKA KREDA				
OBRUKATI SE												
DRUŠ- VENA KLASA, STALIŠ							KVIZOLOG GOLUŽA DINJA U DALMACIJI					PJEVAČ RAMAZ- ZOTTI
LIVADE ZA SJENO- KOŠU (reg.)									POZDRAV CEZARU ITALIJA			
ANITA ODMILA								MITSKI LETAČ ISADORA DUNCAN				
NALIJE- VATI									MAKEDON- SKO KOLO OKRUGLO SLOVO			
HRVATSKI LANAC MARINA												

RJEŠENJE SKANDINAVKE, vodoravno: oči, bor, iks, tok, eto, lj, m, usko, tepsija, skor, osramotiti se, stalež, lazo, košanica, ave, antica, ikar, natkati, oro, aci, adonis

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i športa Federacije BiH, broj 08-651-311-4/98, list "Bobovac" upisan je u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 817, a mišljenjem istog ministarstva oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda

osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš ♦ za izdavača: Željko Franjić ♦ adresa uredništva: 71330 Vareš, Zvijezda 25, tel.: +387(0)66/ 116 025, fax: +387(0)32/ 843 094 ♦ internetska adresa: <http://www.vares.pp.se> ♦ e-mail: listbobovac@hotmail.com ♦ žiroračun u KM: 199-047-00042902-61 kod ABS banke d.d. Sarajevo, s naznakom: za list "Bobovac" ♦ naklada: 1000 primjeraka ♦ izlazi jedanput mjesečno ♦ glavni i odgovorni urednik: Mladenko Marijanović ♦ uredništvo: Zlatko Filipović, Čedomir Jelić, Alen Kristić, Dubravko Tokmačić i Mijo Vidović ♦ računalna priprema: "Art company" d.o.o. Kiseljak ♦ tisak: "Yoker" Busovača

Bankarstvo nekada

Jedna od dvije banke koje su danas prisutne u Varešu ovoga mjeseca gasi svoju poslovnicu i odlazi, a mi u međuvremenu nađosmo ovaj financijski dokument star 95 godina. Dovoljno da svaki komentar o napretku Vareša danas u odnosu na prije stotinu godina postane suvišan. Ostaje samo zahvaliti Miji Vidoviću čijim smo posredovanjem dobili ovu dionicu za objaviti i Goranu Mijatoviću koji ju je imao i sačuvao.

IZ UTROBE ZVIJEZDE

Pored toga što planina Zvijezda obiluje najljepšim crnogoričnim šumama, zelenim i stjenovitim proplancima, izvorima i bistrim potocima, ima još jednu nevidljivu i nepoznatu čar. To je njeno podzemlje, njezina utroba protkana brojnim pećinama i tajanstvenim hodnicima, što također predstavlja zanimljiv potencijal u turističkoj ponudi vareškoga kraja.

Godinama prolazim jednim od zvjezdan-skih putova, godinama gledam jednu "rupu" u stijeni, mračna, stjenovita, uzbuđujuće tajnovita. Nazvaše je "Bernina pećina".

Konačno je i moja znatiželja pobijedila te u dogovoru sa speleološkim timom kluba ekstremnih sportova "Atom" iz Zavidovića upuštam se ukoračiti u kamenu utrobu za kojom se škrto jesenje sunce brzo ugasilo. Zabilježili smo dužinu hodnika (180 metara), dubinu prostranog ponora (25 metara). Naseljenost: šišmiši, pauci i neki nepoznati gmizavci.

Iz prikrajka je ostao viriti za sada nepri-stupačan hodnik, koji će doći na red drugi put, jer valja ponor premostiti, opremu upot-puniti, pa tek onda novu znatiželju zado-voljiti.

